

Sui Zan, Gıybet ve Yalan; Sonu Hüsran

Mustafa Akdemir

Rivayetlerde vardır ki; Bir genç, Peygamber efendimize (sav), üç büyük günaha yakalandığını bildirdi. Bunlardan biri yalandı. Peygamber efendimiz, (Yalanı benim için terk et!) buyurdu. Genç, peki diyerek gitti. Bir günahı işleyeceği zaman, (Eğer bu günahı yaparsam, Resulullah sorduğunda, evet dersem suçum meydana çıkar. Hayır dersem, yalan söylemiş verdiğim sözü tutmamış olurum) diye düşündü. Diğer iki günahı da bıraktı.

Başka bir hadisi şerifte Efendimiz (sav) ‘‘Kişiyi, yalan olarak, her duyduğunu anlatması yeter’’ buyuruyor.

Hayatta birçok şey iç içedir ve birbiri ile bağlantılıdır. Biri diğerini doğurur. O yola bir girdin mi çıkışı zordur, çünkü çıkmak için önce itiraf ve tövbe etmek gerekir. Bu da kolay bir iş değildir, nefse çok ağır gelir.

Sui Zan, gıybet ve yalan. Hepsi birer büyük manevi hastalık. Bazen şaka olsun diye, bazen farkında olmadan ve bazen de kişiye zarar vermek düşüncesiyle işliyoruz bu günahları. Sui zan; bir gelişme bir iş karşısında sebebinin sorma, öğrenme ihtiyacı duymadan kendimizce (kötü) senaryo yazmaktır. Mesela, komşumuz yeni bir araba alsa ve biz hemen bunun helal olmayan bir kazançla alındığını yoksa kendisinin asla böyle bir araba alamayacağını düşünsek Sui Zan, başka birisine söylersek gıybet ve doğru değilse iftira etmiş oluruz. Yani söylenen söz, doğru olsa gıybet olur yalansa hem gıybet hem iftira olur.

Halbuki insan, Hüsni Zan’na memurdur. Yani olaylar karşısında iyi düşünmeli ve iyi yorumlar yapmalıdır. Elinde bir delil, teyid edilmiş kesin bir bilgi olmadan olumsuz sözler söylememeli ve toplumun huzurunu bozacak düşünceleri yaymamalıdır. Yoksa yukarıdaki hadisin mazharı olma ihtimali çok yüksektir.

Ayrıca elinde delil ve teyid edilmiş bir bilgi bile olsa onu dillerdirmeden önce en az iki şeyi düşünölmelidir:

- Bunu söylemenin bana bir faydası var mı, söylemesem ne kaybederim?
- Söylersem ne olur, kimler nasıl bir zarar görür?

Yanlış anlaşılmasın bir hata varsa görmezden gelinmeli demiyorum ama usulünce ve kişiler arasında yumuşaklıkla çözümlenmelidir diyorum. Özellikle dar dairede (aile içi, akrabalar arası, arkadaşlar/dostlar arası). Çünkü sui zan gıybeti doğuruyor, gıybet ise yalanı. Ve sonu hüsran oluyor. Kalpler kırılıyor, yılların dostlukları bozuluyor, birliktelikler parçalanıyor ve bu işten herkes zarar ediyor..

Hüsni Zan’nın sadece sağlıklı ilişkilerin değil aynı zamanda kişisel mutluluğun da sebebi olduğunu hatırlayalım. Çünkü; güzel gören, güzel düşünür ve güzel düşünen hayatın lezzet alır. Dünyanın tadının iyice kaçtığı şu zamanda bir de biz kendi elimizde tadımızı kaçırmayalım. Kalın sağlıcakla..